

Stevns Kommune
Postboks 83
4660 Store-Heddinge

Kystdirektoratet
J.nr. 20/05203-1
Ref. jorni
08-01-2021

Fornyelse af dispensation fra naturbeskyttelseslovens §15 om strandbeskyttelseslinjen til etape 1 (Boesdal Kalkbrud) af Stevns Kommunes forsøgsprojekt (Besøgscenter ved Stevns Klint) efter forsøgsordningen for kyst- og naturturisme

Ansøgning

Stevns Kommune har den 14. august 2020 ansøgt om 2 års fristforlængelse og mindre ændringer til forsøgsprojektet Besøgscenter ved Stevns Klint efter forsøgsordningen for kyst- og naturturisme. Ansøgningen vedrører planlovens¹ § 5 og naturbeskyttelseslovens² § 15 om strandbeskyttelseslinjen.

Forsøgsprojekt Besøgscenter ved Stevns Klint er inddelt i to lokaliteter, Boesdal Kalkbrud og Højerup. Stevns Kommune har d. 11. november 2020 anmodet Kystdirektoratet om at træffe en særskilt afgørelse for hver af de to lokaliteter, da kommunen ønsker fremdrift af besøgscenter-projektet. Nærværende afgørelse vedrører således udelukkende den del af forsøgsprojektet, der er placeret i Boesdal Kalkbrud.

Kystdirektoratets behandling af ansøgning om fristforlængelse og mindre ændringer af forsøgsprojektet i Højerup afventer nærmere undersøgelser og redegørelser angående bilag IV-arter på klinten i Højerup.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver hermed fornyet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65a, stk. 1, jf. § 15 til den del af forsøgsprojekt Besøgscenter ved Stevns Klint, der er placeret i Boesdal. Dispensationen er en fornyelse af dele af den dispensation, der blev meddelt af Naturstyrelsen den 9. november 2015. Dispensationen meddeles på baggrund af Erhvervsstyrelsens afgørelse af 6. november 2020 om 2 års forlængelse af tilladelse efter forsøgsordningen for kyst- og naturturisme til projektet Besøgscenter ved Stevns Klint, jf. planlovens § 5, stk. 3, 2. pkt. Kystdirektoratets afgørelse bortfalder 2 år

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020 (Bekendtgørelse af lov om planlægning)

² Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 (Lov om naturbeskyttelse)

efter Erhvervsstyrelsens afgørelse, hvis projektet ikke er fysisk påbegyndt inden denne dato, jf. naturbeskyttelseslovens § 65a, stk. 3, 2. pkt.³

Afgørelsen vedrører *alene* strandbeskyttelseslinjen. Andre tilladelser efter anden lovgivning kan være nødvendige.

Afgørelsen må ikke udnyttes før klagefristens udløb - se nærmere i afsnittet om klagevejledning nedenfor. Hvis der bliver klaget over afgørelsen kan denne ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet konkret bestemmer andet.

Redegørelse for sagen

Det fremgår af Naturstyrelsens dispensation af 9. november 2015, at projektet i Boesdal Kalkbrud omfattede etablering af et besøgscenter på op til 1950 m² og herudover parkering, bro, ankomststi og legeplads i Boesdal Kalkbrud.

Størstedelen af forsøgsprojektområdet i Boesdal Kalkbrud ligger inden for strandbeskyttelseslinjen (fig. 1) på matr. nr.:

- 24e, Lille Heddinge By, Lille Heddinge
- 24t, Lille Heddinge By, Lille Heddinge
- 24r, Lille Heddinge By, Lille Heddinge

Fig. 1. Ortofoto fra 2020 af forsøgsprojektområdet i Boesdal Kalkbrud. Det orange skraverede område markerer det strandbeskyttede areal. De røde streger markerer matrikelskel.

³ Lov nr. 135 af 25. februar 2020 (Ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse)

Af Stevns Kommunes ansøgning i 2015 fremgår følgende elementer i forsøgsprojektet ved Boesdal (fig. 2):

- 1) Omlægning af parkeringsplads og ankomst i højt liggende niveau omkring Boesdalsvej
- 2) Etablering af ny hovedsti udformet som en tidslinje, som fører fra parkering ned til besøgscenteret
- 3) Udformning af "museumslaget" i bundet af kalkbruddet, som skal indeholde nyt besøgscenter i en til flere bygninger, samlet på en ny bearbejdet flade, der knytter den bevaringsværdige pyramide sammen med de nye bygninger og funktioner omkring besøgscenteret
- 4) Etablering af en formidende legeplads, der tager afsæt i stedet og fortællingerne fra 65 mio. år siden
- 5) Reetablering af en historisk landgangsbro, som skal styrke adgangen til havet og oplevelsen af klinten for enden af hovedstien
- 6) Etablering af trappe og udsigtspunkt mellem besøgscenteret og havet, som skal styrke oplevelsen af det kuperede industrilandskab og styrke udsigten til Møns Klint og det omgivende flade landbrugsland

Fig. 2. Situationsplan af Boesdal fra ansøgningsmaterialet i 2015.

Af Lokalplan 200 for Besøgscenter og parkering ved Boesdal Kalkbrud gældende fra d. 3. november 2020 fremgår den nærmere placering og visualisering af besøgscenteret og parkeringsarealer mm. (fig. 3, 4 og 5).

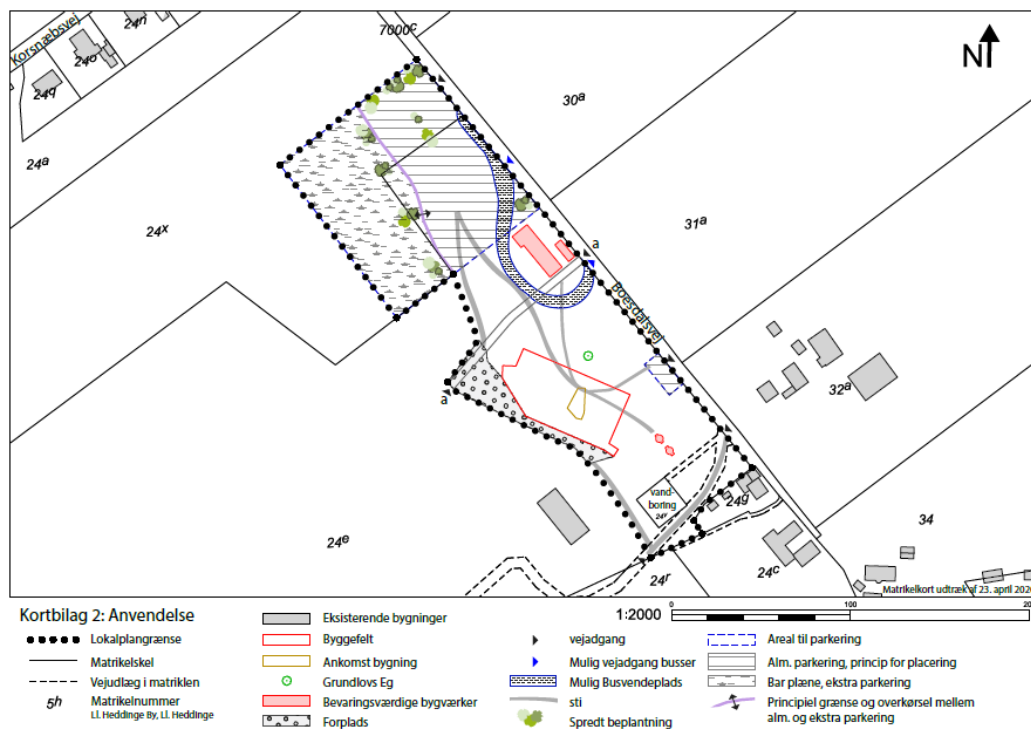

Fig. 3. Kortbilag 2 fra Lokalplan 200 med anvendelse af arealet, hvor byggefeltet for besøgscenteret mm. fremgår.

Fig. 4 Visualisering af besøgscenter fra Lokalplan 200.

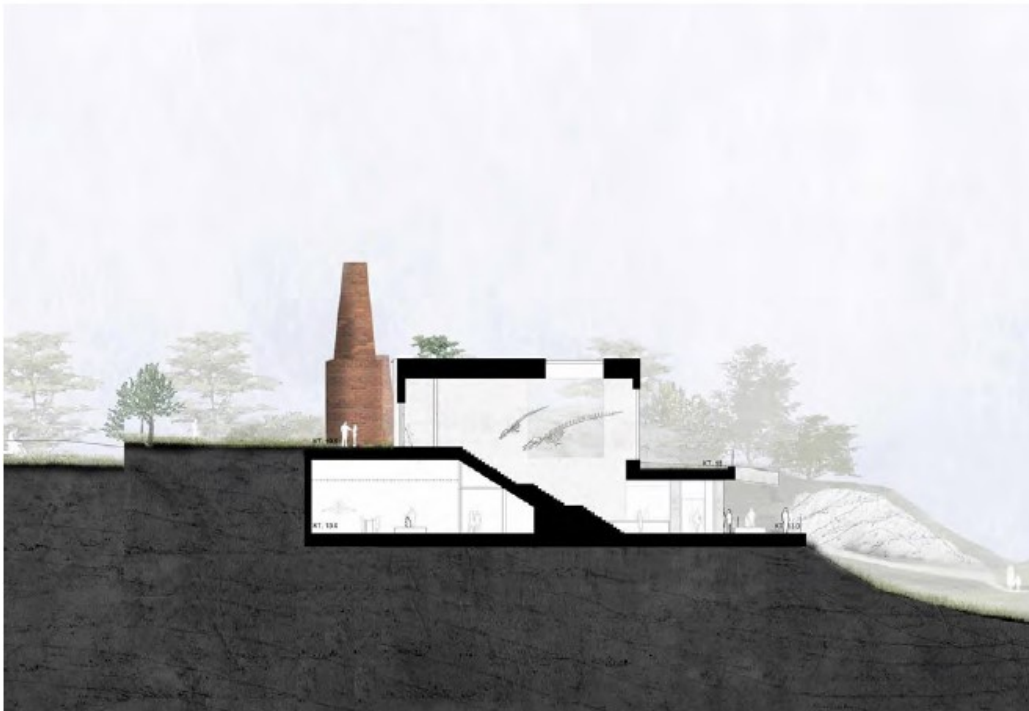

Fig. 5. Tværsnit af besøgscenter fra Lokalplan 200.

Flere arealer i Boesdal Kalkbrud er registreret som §3 beskyttet overdrev i henhold til Naturbeskyttelsesloven. Et areal langs kysten er omfattet af fredningen Stevns Klint sti, og der foreligger et fredningsforslag på Stevns Klint som også omfatter Boesdal Kalkbrud.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV.

Natura 2000

Det marine Natura 2000-område nr. 206 (Stevns Rev) ligger lige op til Boesdal Kalkbrud. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 206.

Det nærmeste Natura 2000-område med et fuglebeskyttelsesområde er nr. 168 (Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund), der ligger ca. 15 km mod syd. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 147 og fuglebeskyttelsesområde nr. 89. I fuglebeskyttelsesområdet indgår Ramsarområde nr. 22.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne ses i bilag 1.

COWI har for Stevns Kommune i april 2020 udarbejdet en miljøvurdering af ”Lokalplan 200 for besøgscenter og parkering ved Boesdal Kalkbrud”.

Miljøvurderingen vurderer følgende angående det nærmeste Natura 2000-område:

Nærmeste Natura 2000 - område er nr. 206 Stevns Rev, som ligger i umiddelbar tilknytning til lokalplanområdet. Udpegningsgrundlaget for Stevns Rev er marine naturtyper. Lokalplanen medfører ingen aktiviteter, som direkte eller indirekte kan have indflydelse på området eller dets udpegningsgrundlag.

I miljøvurderingen omtales vandrefalken, der er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 89, da den yngler på klinten ud for planområdet:

Etablering af et besøgscenter, som følge af endelig vedtagelse af planen, vil medføre anlægsaktiviteter støjende og forstyrrende anlægsaktiviteter. Gennemføres disse aktiviteter i vandrefalkens parrings- eller yngleperiode, kan det betyde, at arten flytter fra området eller at yngleforsøget mislykkes. Støjende og vibrerende anlægsarbejder som f.eks. ramning eller vibrering af spuns eller pæle må således ikke foregå i vandrefalkens parrings- eller yngleperiode (dvs. fra primo februar til primo juli).

Såfremt der tages højde for en potentiel påvirkning af vandrefalk ved tilpasning af anlægsarbejderne i forhold til falkens yngleperiode, vurderes vedtagelsen af plangrundlagene ikke at medføre en påvirkning af vandrefalken. Der vurderes ikke at være andre bilag I-fuglearter i området, som vil kunne påvirkes væsentligt.

Kystdirektoratet kan tilslutte sig vurderingen om at projektet ikke vil påvirke vandrefalken, hvis anlægsarbejde foretages uden for falkens yngleperiode.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-områderne væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på, at anlægsarbejde foretages uden for vandrefalkens yngleperiode, samt at det nærliggende Natura 2000-område nr. 206 udelukkende er marint. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

Markfirben:

I miljøvurderingen oplyses det, at der inden for lokalplanområdet og i den resterende del af kalkbruddet er registreret markfirben. Arten er både registreret i 2015 i forbindelse med NOVANA-overvågningen og i 2018 af rådgiverfirmaet AGLAJA. Inden for lokalplanområdet blev markfirben desuden observeret og registreret i 2019 af Stevns Kommune på den vestlige skråning. Det tilføjes at markfirbenet trives med let jord (sand, grus og småsten) og varieret vegetationsdække, dvs. både åbent men også med partier med halvhøjt vegetationsdække eller skyggende buske. Denne mosaik-vegetation og jordbund findes udbredt i kalkbruddet, og det vurderes derfor i sin helhed at udgøre et levested for markfirben.

Det konkluderes i miljøvurderingen:

Den samlede vurdering af lokalplanforslagets påvirkning på markfirben er, at det af lokalplanen muliggjorte projekt ikke vurderes at påvirke den lokale økologiske funktionalitet af yngle- og rasteområder for markfirben væsentligt negativt. Dette skyldes at der fortsat er mange egnede levesteder både lokalt i kalkbruddet og i udbredelsesområdet langs Stevns Klint. Dog bør den økologiske funktionalitet sikres gennem følgende afværgeforanstaltninger

- *Individer af markfirben inden for byggefeltet skal indfanges og flyttes til et andet område i kalkbruddet forud for samt under anlægsarbejdet.*
- *Der skal opsættes paddehegn omkring byggefeltet for at hindre, at markfirben bevæger sig fra kalkbruddet ind i byggefeltet.*
- *Der skal skabes og/eller sikres uforstyrrede yngle- og rastelokaliteter for markfirben.*

I forhold til påvirkningen af det samlede levested – Stevns Klint fra Rødvig til Holtug Kridtbrud - for den samlede bestand vil en endnu mindre andel blive påvirket. Områdets økologiske funktionalitet for markfirben vurderes derfor at kunne opretholdes selvom lokalplanens rammer udnyttes, såfremt de ovenfor nævnte afværgeforanstaltninger iværksættes.

Natlyssværmer:

I miljøvurderingen oplyses det, at natlyssværmer (*Proserpinus proserpina*) er registreret ved Stevns Klint og det er vurderet, at arten formentlig også har levested ved Boesdal Kalkbrud.

Det konkluderes i miljøvurderingen:

Den eksakte placering af evt. forekomster af natlyssværmer i Boesdal Kalkbrud er ikke kendt. Dette skal undersøges, inden der kan drages en endelig konklusion vedr. potentielle påvirkninger fra natlyssværmer. Planområdet udgør dog en forholdsvis lille andel af Boesdal Kalkbrud, og da de potentielle værtsplanter (gederams, glat dueurt og lodden dueurt) findes udbredt i den resterende del af kalkbruddet, vurderes det, at lokalplanen som udgangspunkt kan realiseres uden at påvirke områdets økologiske funktionalitet for natlyssværmer.

Det vurderes derfor at følgende afværgeforanstaltning er relevant og sandsynligvis også nødvendigt:

- *Unødvendig udendørs belysnings bør begrænses, og der bør i videst muligt omfang anvendes lys, der ikke eller kun i begrænset grad tiltrækker insekter, herunder natlyssværmer. Dvs. evt. lyskilder bør være uden UV-lys, og de bør være centreret/fokuseret og retningsorienteret mod det, der skal oplyses. Lysspild til eller lysforurening af områder, som ikke behøver at være oplyst, bør undgås.*

Flagermus:

Det vurderes i miljøvurderingen, at der på det foreliggende datagrundlag ikke kan udelukkes, at der inden for lokalplanområdet findes yngle- eller rastelokaliteter for visse arter af flagermus (særligt trolde-, dværg- og sydflagermus), som yngler eller raster i bygninger eller træer. Det vurderes, at lokalplanen i sig selv ikke indeholder beskrivelse af aktiviteter, som nødvendiggør nedrivning af bygninger eller fældning af større træer, og således heller ikke aktiviteter, som påvirker potentielle yngle- eller rastelokaliteter for flagermus. Det konkluderes:

Den ændrede arealanvendelse og især evt. opsætning af lys kan påvirke flagermusenes fourageringsadfærd. Dette vil også være artsafhængigt, da nogle arter vil jage nær lyset (f.eks. sydflagermus), hvor der er mange insekter, mens andre arter (f.eks. arter af Myotis) vil holde stor afstand til lyskilder. En evt. ændret fourageringsadfærd hos flagermusene i området vurderes ikke at være af et omfang, hvor det påvirker lokale bestande. Samtidig vurderes det påvirkede område (byggefeltet og til en vis grad planområdet) at være så relativt lille, at det ikke har betydning for det overordnede områdes (Boesdal Kalkbrud og tilstødende arealer) økologiske funktionalitet.

Samlet vurdering for bilag IV-arter:

Kystdirektoratet kan tilslutte sig den udarbejdede miljøvurdering, og det er derfor Kystdirektoratets vurdering, at projektet kan gennemføres uden at medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Denne vurdering er taget på baggrund af, at Stevns Kommune gennemfører de nødvendige afværgeforanstaltninger for markfirben og natlyssværmer ved Boesdal Kalkbrud som nævnt ovenfor.

Begrundelse for afgørelsen

Som det fremgår af Erhvervsstyrelsens afgørelse af 6. november 2020 finder styrelsen, at Stevns Kommunens ansøgning om fristforlængelse kan imødekommes, jf. planlovens § 5, stk. 3, 2. pkt.

På denne baggrund finder Kystdirektoratet, at der kan meddeles fornyet dispensation efter naturbeskyttelseslovens §15 til den del af forsøgsprojekt Besøgscenter ved Stevns Klint, der er placeret i Boesdal Kalkbrud.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte, hvis Stevns Kommune gennemfører de nødvendige afværgeforanstaltninger nævnt i miljøvurderingen. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse".

Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, som der er et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger på via www.borger.dk eller www.virk.dk typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Med venlig hilsen

Hans Erik Cutoi-Toft
Områdechef, Kystzoneforvaltningen

Afgørelsen er sendt til:

- Stevns Kommune, stevns@stevns.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Stevns, stevns@dn.dk
- Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Østsjælland oestsjaelland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Stevns, stevns@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sjællandskredsen, oestkredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Fredningsnævnet for Østsjælland, oestsjaelland@fredningsnaevn.dk

Bilag 1: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 206.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 206		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Rev (1170)
Naturtyper der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper fra habitatdirektivets bilag 1. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.		

Habitatnaturtypen *Bugter og vige* (1160) og arten *Marsvin* er foreslået tilføjet udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 206 i den kommende Natura 2000-plan for 2022-2027.

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 168.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 147		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Skovklit (2180)	Klitlavning (2190)
	Enebærklit* (2250)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-so (3140)	Næringsrig so (3150)
	Brunvandet so (3160)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Tort kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Hængesæk (7140)
	Avneknippemose* (7210)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkeke-krat (9190)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Stor kærguldsmed (1042)	Stor vandsalamander (1166)
	Bredoret flagermus (1308)	Spættet sæl (1365)
	Mygblomst (1903)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 89		
Fugle:	skarv (TY)	knopsvane (T)
	pibesvane (T)	sangsvane (T)
	grågås (T)	bramgås (T)
	pibeand (T)	spidsand (T)
	skeand (T)	trolldand (T)
	hvinand (T)	lille skallesluger (T)
	toppet skallesluger (T)	stor skallesluger (T)
	havørn (TY)	rørhøg (Y)
	vandrefalk (T)	pletet rørvagt (Y)
	blishone (T)	klyde (Y)
	hjejle (T)	brushane (Y)
	splitterne (Y)	fjordterne (Y)
	havterne (Y)	dvergterne (Y)

Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Ved fuglearter: "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl. Udpegningsgrundlaget for habitatområdet og fuglebeskyttelsesområderne er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

I den kommende Natura 2000-plan for 2022-2027 foreslås arterne *Havlampret*, *Flodlampret* og *Marsvin* tilføjet udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 147 og fuglene *Hedelærke* og *Rovterne* tilføjet udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 89.